XXII skyrius

Bendrosios kompetencijos teismai

prof. dr. Darijus Beinoravičius
dr. Indrė Pukanasytė - Biekšė
prof. dr. Milda Vainiutė

XXII SKYRIAUS TURINYS

1. Bendrosios kompetencijos teismų sistema 629
2. Bendrosios kompetencijos teismų įgaliojimai 632
3.Bendrosios kompetencijos teismų teisėjų skyrimas 633
4. Bendrosios kompetencijos teismų teisėjų įgaliojimų pasibaigimas (atleidimas iš pareigų) 639
5. Bendrosios kompetencijos teismų teisėjų įgaliojimų pratęsimas 641

1. Bendrosios kompetencijos teismų sistema

Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje konstatuota, kad teismai, vykdantys teisminę valdžią Lietuvoje, yra priskirtini ne vienai, bet dviem arba (jeigu tai, paisant Konstitucijos, yra nustatyta atitinkamuose įstatymuose) daugiau teismų sistemų. Šiuo metu pagal Konstituciją ir įstatymus Lietuvoje yra trys teismų sistemos:

- Konstitucinis Teismas vykdo konstitucinę teisminę kontrolę;
- Konstitucijos 111 straipsnio 1 dalyje nurodyti Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Lietuvos apeliacinis teismas, apygardų ir apylinkių teismai sudaro bendrosios kompetencijos teismų sistemą;
- pagal Konstitucijos 111 straipsnio 2 dalį, administracinių, darbo, šeimos ir kitų kategorijų byloms nagrinėti gal būti įsteigti specializuoti teismai – šiuo metu įstatymais yra įsteigta ir veikia viena specializuotų teismų, būtent administracinių teismų, sistema[1539].

Konstitucijos 111 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Lietuvos Respublikos teismai yra Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Lietuvos apeliacinis teismas, apygardų ir apylinkių teismai. Šie Konstitucijos 111 straipsnio 1 dalyje nurodyti teismai, kaip minėta, sudaro bendrosios kompetencijos teismų sistemą[1540]. Pridurtina, kad bendrosios kompetencijos teismų sistemą buvo nuspręsta organizuoti tarpukario Lietuvos, kurioje taip pat veikė keturių grandžių teismų sistema, pavyzdžiu[1541].

Konstitucinis Teismas 1994 m. gruodžio 22 d. nutarime konstatavo, kad teiginys, jog Konstitucijos 111 straipsnio 1 dalies norma pati savaime nustato, kad „Lietuvos teismai yra Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Lietuvos apeliacinis teismas, apygardų ir apylinkių teismai“, todėl nebereikia priimti atskiro įstatymo dėl jų įsteigimo (pavyzdžiui, kaip dėl Konstitucinio Teismo, Respublikos Prezidento, Vyriausybės ar kt.), nėra pagrįstas. Konstitucijos 111 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad teismų sudarymą ir kompetenciją nustato Lietuvos Respublikos teismų įstatymas. Teismų įstatymo 12 straipsnyje nurodyta, kad teismų sistemą ir kompetenciją nustato Lietuvos Respublikos Konstitucija, šis įstatymas ir kiti įstatymai, taip pat nurodoma, kad Lietuvos Respublikos teismai steigiami įstatymu. Įstatymų leidėjas, įstatymu reguliuodamas minėtuosius santykius, turi atsižvelgti į Konstituciją, *inter alia,* joje įtvirtintus bendrosios kompetencijos teismų instancinės sistemos pagrindus[1542].

Taigi bendrosios kompetencijos teismų kaip institucijų sistemą pagal Konstituciją sudaro keturių grandžių teismai: pirmoji (žemiausioji) grandis – apylinkių teismai, antroji grandis – apygardų teismai, trečioji grandis – Lietuvos apeliacinis teismas, ketvirtoji (aukščiausioji) grandis – Lietuvos Aukščiausiasis Teismas.

Konstitucinis Teismas 2006 m. kovo 28 d. nutarime konstatavo, kad minėtame Konstitucijos straipsnyje yra ne tik nustatyta keturių grandžių bendrosios kompetencijos

---

[1539] Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 9 d. nutarimas. *Valstybės žinios,* 2006, Nr. 51-1894.

[1540] Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas. *Valstybės žinios,* 2004, Nr. 181-6708; 2006 m. sausio 16 d. nutarimas. Valstybės žinios, 2006, Nr. 7-254; 2006 m. kovo 28 d. nutarimas. *Valstybės žinios*, 2006, Nr. 36-1292.

[1541] 1933 m. priimtas Teismų santvarkos įstatymas įtvirtino keturių pakopų teismų sistemą: žemutine teisminės sistemos pakopa tapo apylinkių teismai, aukštesne pakopa – apygardų teismai, sprendę svarbesnes civilines ir baudžiamąsias bylas, išskyrus politines, o kaip apeliacinė instancija – apylinkių teismuose išnagrinėtas bylas; apeliacijų rūmai nagrinėjo bylas, pirmąja instancija jau nagrinėtas apygardų teismuose, o kaip pirmosios instancijos teismas – bylas dėl nusikaltimų valstybės saugumui; Vyriausiasis Tribunolas veikė išimtinai kaip kasacinė instancija.

[1542] Konstitucinio Teismo 2013 m. lapkričio 15 d. nutarimas. *Valstybės žinios*, 2013, Nr. 119-6005.

teismų sistema (kaip institucijų sistema), bet ir įtvirtinti bendrosios kompetencijos teismų instancijų sistemos, kaip bylų nagrinėjimo teisme procesinių pakopų sistemos, pagrindai. Iš Konstitucijos kylanti bendrosios kompetencijos teismų instancijų sistema suponuoja tai, kad bet kurį pirmosios instancijos bendrosios kompetencijos teismo baigiamąjį aktą turi būti galima nustatyta tvarka apskųsti bent vienos aukštesnės instancijos bendrosios kompetencijos teismui. Bendrosios kompetencijos teismų instancijų sistemos paskirtis yra šalinti galimas žemesniųjų instancijų teismų bet kurias fakto (t. y. teisiškai reikšmingų faktų nustatymo ir vertinimo) ar bet kurias teisės (t. y. teisės taikymo) klaidas, kurias dėl kokių nors priežasčių gali padaryti žemesniosios instancijos teismas, ir neleisti, kad kokioje nors bendrosios kompetencijos teismų nagrinėtoje civilinėje, baudžiamojoje ar kitos kategorijos byloje būtų įvykdytas neteisingumas. Žemesniosios instancijos teismų klaidų ištaisymas ir su tuo susijęs neteisingumo užkardymas yra atitinkamos bylos ir visuomenės apskritai pasitikėjimo ne tik atitinkamą bylą nagrinėjančiu teismu, bet ir visa bendrosios kompetencijos teismų sistema *conditio sine qua non*[1543].

Minėtame Konstitucinio Teismo 2006 m. kovo 28 d. nutarime taip pat nurodyta, kad keturių grandžių bendrosios kompetencijos teismų sistemos nustatymas ir bendrosios kompetencijos teismų instancijų sistemos pagrindų įtvirtinimas Konstitucijoje savaime nereiškia, kad įstatymų leidėjas yra konstituciškai įpareigotas įstatymu sukurti būtent keturias teismų instancijas (kaip bylų proceso pakopas, o ne kaip institucines grandis), t. y. kad jis turi nustatyti tokį teisinį reguliavimą, pagal kurį kiekvieną bylą būtų galima išnagrinėti apylinkės teisme, apygardos teisme, Lietuvos apeliaciniame teisme ir Lietuvos Aukščiausiajame Teisme. Konstitucinis Teismas pažymėjo, kad daugelyje demokratinių teisinių valstybių yra susiklosčiusi ir nėra kvestionuojama tokia bendrosios kompetencijos teismų instancijų sistemos tradicija, kai šie teismai sudaro trijų pakopų instancijų sistemą: toje sistemoje yra skiriamas bylų nagrinėjimas pirmosios instancijos teisme, apeliacinės instancijos teisme (kai, *inter alia*, iš naujo tiriami ir vertinami bylos išsprendimui reikšmės turintys faktai) ir kasacinės instancijos teisme (kai jokie bylai išspręsti reikšmės turintys faktai nėra iš naujo nustatinėjami, nes tai jau yra padaręs apeliacinės instancijos teismas, bet yra iš naujo sprendžiami teisės taikymo klausimai). Būtent tokia – trijų pakopų – bendrosios kompetencijos teismų instancijų sistema įstatymais įtvirtinta ir Lietuvoje.

Konstitucinis Teismas taip pat pabrėžė ir įstatymų leidėjo diskreciją šioje srityje: pagal Konstituciją jis turi teisę nustatyti (vadovaudamasis, *inter alia,* ir tikslingumo sumetimais), kurios civilinės, baudžiamosios ar kitų kategorijų bylos turi būti pirmąja instancija nagrinėjamos apylinkės, o kurios – apygardos teismuose; įstatymų leidėjas taip pat turi teisę nustatyti, ar apeliacinis procesas turi vykti vien Lietuvos apeliaciniame teisme, ar ir apygardos teismuose. Kartu buvo pasakyta, kad pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo ir formuoti tokios teismų praktikos, kuriais būtų ištrintas esminis skirtumas tarp bylų proceso pirmosios instancijos teisme, bylų proceso apeliacinės instancijos teisme ir (arba) bylų proceso kasacinės instancijos teisme, taip pat nustatyti tokio teisinio reguliavimo ir tokios teismų praktikos, kuriais būtų paneigta Lietuvos apeliacinio teismo, kaip apeliacinės instancijos teismo, ir (arba) Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, kaip kasacinės instancijos teismo, konstitucinė prigimtis[1544].

Pasak Konstitucinio Teismo, iš Konstitucijos kylančios bendrosios kompetencijos

[1543] Konstitucinio Teismo 2006 m. kovo 28 d. nutarimas. *Valstybės žinios*, 2006, Nr. 36-1292.
[1544] Konstitucinio Teismo 2006 m. kovo 28 d. nutarimas. *Valstybės žinios*, 2006, Nr. 36-1292.

teismų instancijų sistemos negalima traktuoti kaip hierarchinės, nes nė vienas žemesniosios instancijos bendrosios kompetencijos teismas nėra administraciniu ar hierarchiniu atžvilgiu ar kaip nors kitaip pavaldus jokiam aukštesniosios instancijos teismui: pirmosios instancijos bendrosios kompetencijos teismai nėra pavaldūs nei apeliacinės, nei kasacinės instancijos bendrosios kompetencijos teismams, o Lietuvos apeliacinis teismas nėra pavaldus Lietuvos Aukščiausiajam Teismui. Iš Konstitucijos kylančios bendrosios kompetencijos teismų instancijų sistemos negalima interpretuoti ir kaip varžančios žemesniosios instancijos bendrosios kompetencijos teismų procesinį savarankiškumą. Pagal Konstituciją, žemesniosios instancijos bendrosios kompetencijos teismai, priimdami sprendimus atitinkamų kategorijų bylose, apskritai yra saistomi aukštesniosios instancijos bendrosios kompetencijos teismų sprendimų – precedentų tų kategorijų bylose, tačiau aukštesniosios instancijos bendrosios kompetencijos teismai (ir tų teismų teisėjai) negali kištis į žemesniosios instancijos bendrosios kompetencijos teismų nagrinėjamas bylas, teikti jiems kokių nors privalomų ar rekomendacinio pobūdžio nurodymų, kaip turėtų būti sprendžiamos atitinkamos bylos ir pan. Privalomų ar rekomendacinio pobūdžio nurodymų, kaip turi būti sprendžiamos atitinkamos bylos ir pan., davimas žemesniosios instancijos teismams suvaržytų ir pačių tuos nurodymus duodančių aukštesniosios instancijos teismų galimybes nešališkai peržiūrėti, jeigu to prireiktų, atitinkamas bylas apeliacine arba kasacine tvarka[1545].

Konstitucinėje jurisprudencijoje taip pat konstatuota, kad įstatymų leidėjas, paisydamas Konstitucijos, turi diskreciją sudaryti tiek apylinkių ir tiek apygardų teismų, kiek, jo manymu, reikia, ir nustatyti tokią jų kiekybinę sudėtį, kokia, jo manymu, yra būtina, kad būtų tinkamai, laiku vykdomas teisingumas, taip pat apibrėžti tokias atitinkamų apygardų ir apylinkių teismų veiklos teritorijų ribas, kokios, jo manymu, yra būtinos, kad būtų tinkamai, laiku vykdomas teisingumas[1546].

Nuo 2018 m. sausio 1 d. Lietuvos Respublikoje veikia 12 apylinkių teismų: Alytaus apylinkės teismas, Kauno apylinkės teismas, Klaipėdos apylinkės teismas, Marijampolės apylinkės teismas, Panevėžio apylinkės teismas, Plungės apylinkės teismas, Šiaulių apylinkės teismas, Tauragės apylinkės teismas, Telšių apylinkės teismas, Utenos apylinkės teismas, Vilniaus regiono apylinkės teismas, Vilniaus miesto apylinkės teismas. Taip pat veikia penki apygardų teismai: Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio[1547].

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas ir Lietuvos apeliacinis teismas veikia visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Pagal Lietuvos Respublikos teismų įstatymo nuostatas, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjų skaičių nustato Seimas Respublikos Prezidento teikimu, pasiūlius Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkui. Kitų bendrosios kompetencijos teismų teisėjų skaičių nustato Respublikos Prezidentas Teisėjų tarybos patarimu.

[1545] *Ibidem.*

[1546] *Ibidem.*

[1547] Teismų reorganizavimo įstatymas. TAR, 2016-06-30, 2016-17971.

2. Bendrosios kompetencijos teismų įgaliojimai

Pagal Teismų įstatymo nuostatas, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, apygardų ir apylinkių teismai yra bendrosios kompetencijos teismai, nagrinėjantys civilines, baudžiamąsias ir administracinių nusižengimų bylas, o Lietuvos apeliacinis teismas – bendrosios kompetencijos teismas, nagrinėjantis civilines ir baudžiamąsias bylas.

Minėta, kad bendrosios kompetencijos teismų sistemoje yra trys instancijos: pirmoji; apeliacinė, kurioje iš naujo tiriami ir vertinami bylai išspręsti reikšmės turintys faktai; kasacinė, kurioje faktai iš naujo nenustatinėjami ir sprendžiama vien dėl teisės taikymo. Įstatymų leidėjas savo nuožiūra nustato, kurias bylas pirmąja instancija nagrinės apylinkių, o kurias – apygardų teismai ir ar apeliacinis procesas vyks vien Apeliaciniame, ar ir apygardų teismuose[1548].

Konstitucinis Teismas yra nurodęs, kad konstitucinės teisingumo vykdymo ir bendrosios kompetencijos teismų sistemos sampratos suponuoja tai, jog įstatyme turi būti nustatytas toks teisinis reguliavimas, kad kiekvienas tam tikros instancijos bendrosios kompetencijos teismas pagal įstatymus atliktų būtent tas funkcijas, kurios yra būdingos tos instancijos bendrosios kompetencijos teismams. Įstatymų leidėjas turi nustatyti tokius visų instancijų bendrosios kompetencijos teismų įgaliojimus (jurisdikciją), kurie būtų konstituciškai pagrįsti, taip pat konstitucinė teisingumo vykdymo samprata suponuoja ir tai, kad teismai bylas turi spręsti tik griežtai laikydamiesi nustatytų procesinių bei kitų reikalavimų ir neperžengdami savo ribų, neviršydami kitų įgaliojimų. Taigi kiekvienas tam tikros instancijos bendrosios kompetencijos teismas privalo pagal įstatymus atlikti būtent tas funkcijas, kurios yra įstatymo priskirtos tos instancijos bendrosios kompetencijos teismams[1549].

Minėta, kad apylinkių teismai sudaro bendrosios kompetencijos teismų sistemos žemutinę grandį. Pagal Teismų įstatymo nuostatas, apylinkės teismas yra pirmoji instancija civilinėms byloms, įstatymų priskirtoms jo kompetencijai, baudžiamosioms byloms, įstatymų priskirtoms jo kompetencijai, administracinių nusižengimų byloms, byloms, susijusioms su sprendimų ir nuosprendžių vykdymu. Įstatymų nustatytais atvejais apylinkės teismo teisėjai atlieka ikiteisminio tyrimo teisėjo, vykdymo teisėjo funkcijas, taip pat kitas apylinkės teismo kompetencijai įstatymų priskirtas funkcijas.

Apygardos teismas yra pirmoji instancija civilinėms byloms, įstatymų priskirtoms jo kompetencijai, pirmoji instancija baudžiamosioms byloms, įstatymų priskirtoms jo kompetencijai, apeliacinė instancija byloms dėl apylinkių teismų sprendimų, nuosprendžių, nutarčių, nutarimų ir įsakymų, taip pat atlieka kitas jo kompetencijai įstatymų priskirtas funkcijas.

Lietuvos apeliacinis teismas yra apeliacinė instancija byloms dėl apygardų teismų sprendimų, nuosprendžių, nutarčių, nutarimų ir įsakymų, jis nagrinėja prašymus dėl užsienio valstybių ir tarptautinių teismų bei arbitražų sprendimų pripažinimo ir vykdymo Lietuvos Respublikoje, taip pat atlieka kitas jo kompetencijai įstatymų priskirtas funkcijas.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra vienintelis kasacinės instancijos teismas įsiteisėjusiems bendrosios kompetencijos teismų sprendimams, nuosprendžiams, nutartims,

---

[1548] Šinkūnas, H. Bendrosios kompetencijos teismai. Iš: *Lietuvos teisinės institucijos*. Moksl. red. E. Kūris. Vilniaus universiteto vadovėlis. Vilnius: VĮ Registrų centras, 2011, p. 111.

[1549] Konstitucinio Teismo 2006 m. kovo 28 d. nutarimas. *Valstybės žinios*, 2006, Nr. 36-1292.

nutarimams (išskyrus nutarimus administracinių nusižengimų bylose) ir įsakymams peržiūrėti. Aukščiausiasis Teismas nagrinėja prašymus dėl proceso atnaujinimo užbaigtose administracinių nusižengimų bylose. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas taip pat formuoja vienodą bendrosios kompetencijos teismų praktiką aiškinant ir taikant įstatymus ir kitus teisės aktus. Į Aukščiausiojo Teismo nutartyse esančius įstatymų ir kitų teisės aktų taikymo išaiškinimus atsižvelgia valstybės ir kitos institucijos, taip pat kiti asmenys, taikantys tuos pačius įstatymus ir kitus teisės aktus. Plėtodamas ir užtikrindamas vienodą teisės aiškinimą ir taikymą bendrosios kompetencijos teismuose, Aukščiausiasis Teismas analizuoja nacionalinių, Europos Sąjungos ir tarptautinių teismų praktiką, kitus teisės šaltinius, rengia teismų praktikos apibendrinimus, apžvalgas, viešai skelbia informaciją apie savo veiklą. Aukščiausiasis Teismas atlieka ir kitas jo kompetencijai priskirtas funkcijas.

3. Bendrosios kompetencijos teismų teisėjų skyrimas

Teisėjams yra suteikiami ypatingi teismų valdžios atstovo įgaliojimai ir teisė priimti sprendimus, vienaip ar kitaip paliečiančius konkretaus žmogaus gyvenimą. Konkrečios bylos nagrinėjimas ir sprendimas reikalauja ne tik didelių asmeninių teisėjo pastangų, bet ir moralinės bei pilietinės atsakomybės, profesinių sugebėjimų ir gyvenimiškos patirties. Neatsitiktinai teisėjams keliami aukšti profesiniai ir moraliniai reikalavimai. Kuo aukštesnės instancijos teismas, tuo didesni reikalavimai teisėjui. Konstitucinis Teismas jau 1999 m. gruodžio 21 d. nutarime pabrėžė teisėjams keliamų reikalavimų svarbą: garantija, kad teisėjai tinkamai vykdys teisingumą, yra jų kvalifikacija: teisėjais turi būti skiriami tik asmenys, turintys aukštą teisinę kvalifikaciją ir gyvenimo patirtį. Jų reputacija turi būti nepriekaištinga. Vadinasi, teisėjams keliami ypatingi profesiniai ir etiniai reikalavimai. Teismai demokratinėje valstybėje sudaromi ne politinio pasitikėjimo, o išskirtinai profesiniu pagrindu – tuo jie skiriasi nuo kitų valstybės valdžios šakų. Profesiniu ir nepriklausomumo požiūriu teismų valdžia yra pranašesnė tuo, kad nei įstatymų leidžiamoji, nei vykdomoji valdžios formaliai negali kištis į teismų valdžios veiklą, o teismų valdžia gali daryti joms įtaką. Kita vertus, teismai šią įtaką daro ne savo iniciatyva, o tik gavę bylai pradėti būtiną kreipimąsi; kitaip tariant, teismų valdžia negali pati imtis kontroliuoti kitų valdžios šakų[1550]. Teisėjas turi jausti didelę atsakomybę už tai, kad jis vykdo teisingumą – atlieka Konstitucijoje jam nustatytą priedermę[1551].

Bendras Konstitucijoje nustatytas reikalavimas: teisėjais Lietuvoje gali būti tik Lietuvos Respublikos piliečiai (112 str. 1 d.). Šis reikalavimas sietinas su teisėjo lojalumo savo valstybei reikalavimu ir teisėjų sprendimų priėmimu Lietuvos Respublikos vardu (109 str.)[1552].

Konkrečius reikalavimus asmenims, galintiems būti teisėjais, nustato Teismų įstatymas. Konstitucinis Teismas yra nurodęs, kad pagal Konstituciją įstatymų leidėjas turi įgaliojimus nustatyti asmenų, siekiančių tapti teisėjais, atrankos kriterijus, taip pat nustatyti, kaip yra formuojamas kandidatų tapti teisėjais korpusas, kandidatų, siekiančių tapti aukštesnės grandies teismo teisėjais, korpusas ir t. t. Tai nustatantis teisinis reguliavimas

[1550] Masnevaitė, E., Pūraitė-Andrikeinė, D., Žalimas, D. Teismų nepriklausomumas ir teisinių ginčų sprendimas. Iš: *Krizė, teisės viešpatavimas ir žmogaus teisės*. Moksl. red. E. Kūris. Šiauliai: AB „Titnagas“, 2015, p. 454.

[1551] Konstitucinio Teismo 1999 m. gruodžio 21 d. nutarimas. *Valstybės žinios*, 1999, Nr. 109-3192.

[1552] Butkevičius, L., Kūris, E., Šinkūnas, H. Teisėjų asmeninio nepriklausomumo garantijos. Iš: *Lietuvos teisinės institucijos*. Moksl. red. E. Kūris. Vilniaus universiteto vadovėlis. Vilnius: VĮ Registrų centras, 2011, p. 153.

gali būti diferencijuotas, *inter alia*, pagal tai, kokios grandies teismo teisėju asmuo siekia tapti. Konstitucija nedraudžia nustatyti ir tokią asmenų, siekiančių tapti teisėjais, korpuso formavimo tvarką, kai asmenys, turintys aukštąjį universitetinį išsilavinimą ir pretenduojantys tapti teisėjais, turi išlaikyti specialų egzaminą ir egzaminus, kai yra patikrinama, ar asmuo turi pakankamai profesinių žinių, kad galėtų dirbti teisėjo darbą[1553].

Teismų įstatyme nustatyta, kad apylinkės teismo teisėju gali būti skiriamas tik nepriekaištingos reputacijos Lietuvos Respublikos pilietis. Asmuo negali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos ir skiriamas teisėju, jeigu jis įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu pripažintas padaręs nusikalstamą veiką; atleistas iš teisėjo, prokuroro, advokato, notaro, antstolio, policijos ar vidaus reikalų sistemos darbuotojo pareigų arba iš valstybės tarnybos už profesinės ar tarnybinės veiklos pažeidimus, jei po šio atleidimo nepraėjo penkeri metai; piktnaudžiauja psichotropinėmis, narkotinėmis, toksinėmis medžiagomis ar alkoholiu; neatitinka kitų Teisėjų etikos taisyklių reikalavimų.

Teisėjais gali būti skiriami tik asmenys, atitinkantys profesinius reikalavimus: turintys aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą – teisės bakalauro ir teisės magistro kvalifikacinius laipsnius arba teisininko profesinį kvalifikacinį laipsnį (vienpakopį teisinį universitetinį išsilavinimą)[1554] ir išlaikę teisėjo egzaminus[1555] (kai kuriais įstatymo nustatytais atvejais to nereikalaujama)[1556]. Konstitucinis Teismas 2008 m. vasario 20 d. nutarime yra pabrėžęs, kad asmenims, siekiantiems būti teisėjais, teisinėje valstybėje gali ir turi būti keliami kuo didžiausi profesinės kvalifikacijos, taip pat ir teisinio išsilavinimo, reikalavimai; jeigu tokie aukščiausi profesinės kvalifikacijos, teisinio išsilavinimo reikalavimai pretendentams į teisėjus nebūtų keliami, būtų sudarytos prielaidos teismų darbui tapti mažiau efektyviam ir suprastėti jo kokybei, pažeisti asmens teises, laisves, teisėtus interesus, įvairias Konstitucijoje įtvirtintas, jos ginamas ir saugomas vertybes; apskritai būtų sudarytos prielaidos tam, kad teismų, kurių teisėjais buvo paskirti asmenys, neturintys būtinos profesinės kvalifikacijos, vien formaliai vykdomas teisingumas nebūtų toks teisingumas, kurį įtvirtinta, saugo ir gina Konstitucija[1557].

Reikalavimai teisinio darbo stažui skiriasi pagal tai, ar asmuo pretenduoja būti apylinkės, apygardos ar kito teismo teisėju[1558]. Pagal Teismų įstatymo nuostatas, buvęs Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo teisėjas, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Europos

---

1553 Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 9 d. nutarimas. *Valstybės žinios*, 2006, Nr. 51-1894.

1554 Konstitucinis Teismas 2008 m. vasario 20 d. nutarime yra nurodęs, kad asmeniui, pretenduojančiam į teisėjo pareigas, nepakanka vien Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytų pagrindinių – pirmosios pakopos teisės krypties studijų, skirtų tik teoriniams profesijos pagrindams perteikti ir savarankiškam darbui būtiniems profesiniams įgūdžiams suformuoti; iš Konstitucijos kylantis aukštos teisėjo profesinės kvalifikacijos reikalavimas suponuoja tai, kad teisėjais tapti siekiantys asmenys turi būti įgiję tokį aukštąjį universitetinį išsilavinimą, kurį gali užtikrinti tik Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytos dvipakopės nuosekliosios teisės krypties studijos (t. y. teisės bakalauro ir teisės magistro kvalifikaciniai laipsniai) arba vientisosios teisės krypties studijos, kai tęstinumu susiejamos pirmosios ir antrosios pakopų universitetinės studijos.

1555 Pavyzdžiui, apylinkės teismo teisėju gali būti skiriamas nepriekaištingos reputacijos Lietuvos Respublikos pilietis, turintis aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą – teisės bakalauro ir teisės magistro kvalifikacinius laipsnius arba teisininko profesinį kvalifikacinį laipsnį (vienpakopį teisinį universitetinį išsilavinimą), atitinkantis įstatymų nustatytus reikalavimus, būtinus išduodant leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, pateikęs sveikatos pažymėjimą, turintis ne mažesnį kaip penkerių metų teisinio darbo stažą ir išlaikęs pretendentų į teisėjus egzaminą.

1556 Nuo pretendentų į teisėjus egzamino atleidžiamas teisės krypties socialinių mokslų daktaras ir habilituotas daktaras, asmuo, turintis ne mažesnį kaip penkerių metų teisėjo darbo stažą, jeigu nuo darbo teisėju pabaigos praėjo ne daugiau kaip penkeri metai.

1557 Konstitucinio Teismo 2008 m. vasario 20 d. nutarimas. *Valstybės žinios*, 2008, Nr. 23-852.

1558 Teisėjo darbo stažas skaičiuojamas nuo tada, kai jis įgijo teisinį išsilavinimą ir pradėjo dirbti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 7 d. nutarimu Nr. 841 „Dėl teisinių pareigybių sąrašo patvirtinimo“ (2002 m. rugpjūčio 13 d. nutarimo Nr. 1285 redakcija) patvirtintame teisinių pareigybių sąraše numatytą darbą.

Sąjungos Teisingumo Teismo, Europos Sąjungos Bendrojo Teismo ar Europos Žmogaus Teisių Teismo teisėjas be egzamino ir atrankos gali būti paskirtas Aukščiausiojo Teismo, Apeliacinio teismo, Vyriausiojo administracinio teismo, apygardos teismo, apygardos administracinio teismo ar apylinkės teismo teisėju. Tiesa, reikalavimai asmenims, siekiantiems eiti teisėjo pareigas, galiojant 2002 m. gegužės 1 d. Teismų įstatymo redakcijai, buvo ne kartą pakeisti[1559].

Paminėtina, kad asmuo, atitinkantis teisėjui keliamus reikalavimus ir išlaikęs egzaminą, įrašomas į Nacionalinės teismų administracijos tvarkomą pretendentų į laisvas apylinkės teismo teisėjų vietas sąrašą. Asmuo, siekiantis tapti aukštesnės pakopos teismo teisėju, įrašomas į teisėjų karjeros siekiančių asmenų registrą, kurį taip pat tvarko Nacionalinė teismų administracija, privalanti turimus duomenis perduoti Respublikos Prezidentui, Teisėjų tarybai ir Pretendentų į teisėjus atrankos komisijai.

Jau minėta, kad teismų valdžia formuojama profesiniu pagrindu. Visuotinai pripažįstama (ne tik Lietuvoje), kad vyraujantis aukštesnės grandies teismų teisėjų formavimo principas yra teisėjų profesinės karjeros principas, kai teisėjai yra paaukštinami juos atleidus iš ankstesnių pareigų ir paskyrus aukštesnės grandies teismų teisėjais (nors jis negali būti suabsoliutintas, idant nebūtų sudaryta prielaidų teismų sistemai tapti pernelyg uždarai, rutiniškai ir pan.). Teisėjų profesinė karjera yra neatskiriamai susijusi su Konstitucijos 112 straipsnio 4 dalyje įtvirtintu teisėjų paaukštinimo institutu. Sprendžiant dėl teisėjų paaukštinimo yra vertinama, *inter alia*, jų kvalifikacija – profesinis pasirengimas. Taigi teisėjų profesinės karjeros principo įgyvendinimas (kaip minėta, jo nesuabsoliutinant) yra viena iš sąlygų, leidžiančių užtikrinti, kad aukštesnių grandžių teismų teisėjais būtų skiriami kuo aukštesnės profesinės kvalifikacijos asmenys, taigi užtikrinti ir tai, kad teisingumas bus vykdomas taip, kaip numato Konstitucija, kad bus deramai saugomos ir ginamos žmogaus teisės ir laisvės, kitos konstitucinės vertybės, kad bus įgyvendinama Konstitucijoje, jai neprieštaraujančiuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose išreikšta teisė[1560].

Atsižvelgiant į tai, kad įvairių pakopų teismų teisėjais pretenduoja tapti pakankamai daug nustatytus reikalavimus atitinkančių asmenų, ir siekiant, kad jais būtų paskirti tinkamiausi pretendentai, Teismų įstatymas 2003 m. buvo papildytas 55^1 straipsniu, numatant įsteigti Pretendentų į teisėjus atrankos komisiją[1561]. Ši komisija trejiems metams sudaroma iš septynių asmenų. Tris šios komisijos narius teisėjus skiria Teisėjų taryba, keturis visuomenės atstovus – Respublikos Prezidentas. Respublikos Prezidentas iš Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos narių skiria šios komisijos pirmininką ir, suderinęs su Teisėjų taryba, nustato šios komisijos darbo tvarką. Pretendentų į teisėjus atrankos kriterijus tvirtina Teisėjų taryba. Atrankos komisijos nariais negali būti skiriami Teisėjų tarybos nariai. Atrenkant pretendentus į laisvas arba atsilaisvinsiančias teismo teisėjų vietas, įvertinamos kiekvieno pretendento asmeninės būdo ir pažintinės savybės, profesinės žinios ir įgūdžiai, gebėjimas teorines žinias ir įgūdžius taikyti praktiškai, darbo teisėju arba kito teisinio darbo stažas, kiti kiekybiniai ir kokybiniai teisinės veiklos rodikliai, etikos reikalavimų laikymasis profesinėje bei kitoje veikloje, mokslinė ir pedagoginė veikla, papildomai gali

[1559] Pavyzdžiui, 2004 m. gegužės 18 d. priimtas Teismų įstatymo 51, 66, 67 ir 68 straipsnių pakeitimo įstatymas nustatė supaprastintus reikalavimus prokurorams ir advokatams, siekiantiems teisėjo pareigų ir pretenduojantiems tapti aukštesnių pakopų teisėjais, t. y. jiems nebuvo privaloma išlaikyti pretendentų į teisėjus egzamino. 2006 m. birželio 1 d. priimtu minėtojo įstatymo pakeitimu šio siūlymo buvo atsisakyta.

[1560] Konstitucinio Teismo 2007 m. spalio 22 d. nutarimas. *Valstybės žinios*, 2007, Nr. 110-4511.

[1561] Paminėtina, kad nuostata dėl Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos sudėties kito.

būti atsižvelgiama į teismo, kuriame teisėjas dirba ir į kurį pretenduoja, teisėjų kolektyvų nuomonę. Pretendentų atrankos komisija nustato, kurie pretendentai yra tinkamiausi, ir Respublikos Prezidentui pateikia savo išvadą, kuri jo nesaisto.

Subjektai, turintys įgaliojimus paskirti, paaukštinti, atleisti iš pareigų teisėjus (keisti jų darbo vietas), yra nustatyti Konstitucijoje. Konstitucijos 112 straipsnyje numatyta, kad Aukščiausiojo Teismo teisėjus, o iš jų – pirmininką, skiria ir atleidžia Seimas Respublikos Prezidento teikimu. Apeliacinio teismo teisėjus, o iš jų – pirmininką, skiria Respublikos Prezidentas Seimo pritarimu. Apylinkių, apygardų ir specializuotų teismų teisėjus bei pirmininkus skiria, jų darbo vietas keičia Respublikos Prezidentas. Konstitucinis Teismas 2006 m. gegužės 9 d. nutarime konstatavo, kad Konstitucijoje yra nustatyta tokia įvairių grandžių bendrosios kompetencijos teismų teisėjų ir teismų pirmininkų skyrimo bei atleidimo tvarka, kad šiuos teisėjus ir teismų pirmininkus skiria ir atleidžia kitų valstybės valdžių – vykdomosios valdžios ir įstatymų leidžiamosios valdžios – institucijos, atitinkamai Respublikos Prezidentas ir Seimas, t. y. institucijos, kurios formuojamos politiniu pagrindu. Vienų bendrosios kompetencijos teismų teisėjus ir teismų pirmininkus skiria ir atleidžia Respublikos Prezidentas, dėl to neturintis kreiptis į Seimą; kitų bendrosios kompetencijos teismų teisėjus ir teismų pirmininkus Respublikos Prezidentas skiria ir atleidžia prieš tai gavęs Seimo pritarimą; dar kitų bendrosios kompetencijos teismų teisėjus ir teismų pirmininkus Respublikos Prezidento teikimu skiria ir atleidžia Seimas. Taigi Seimas dalyvauja skiriant ir atleidžiant ne visų, o tik dviejų aukščiausių grandžių bendrosios kompetencijos teismų teisėjus ir pirmininkus; Respublikos Prezidentas dalyvauja (Konstitucijos 112 straipsnio 2, 3, 4 dalyse, 84 straipsnio 11 punkte nustatytais būdais) skiriant ir atleidžiant visų grandžių bendrosios kompetencijos teismų teisėjus, tačiau jo įgaliojimai skirtingų bendrosios kompetencijos teismų teisėjų atžvilgiu yra skirtingi: 1) kad būtų paskirtas arba atleistas apylinkės ar apygardos teismo teisėjas arba apylinkės ar apygardos teismo pirmininkas, reikia Respublikos Prezidento sprendimo, o Seimas šioje srityje pagal Konstituciją neturi jokių įgaliojimų; 2) kad būtų paskirtas arba atleistas Apeliacinio teismo teisėjas arba šio teismo pirmininkas, Respublikos Prezidentas privalo kreiptis į Seimą ir, jeigu gauna Seimo pritarimą, gali atitinkamą asmenį paskirti Apeliacinio teismo teisėju ar šio teismo pirmininku arba atleisti atitinkamą Apeliacinio teismo teisėją ar šio teismo pirmininką, taip pat gali to asmens nepaskirti Apeliacinio teismo teisėju ar šio teismo pirmininku, o teikti Seimui kitą kandidatūrą, arba neatleisti atitinkamo Apeliacinio teismo teisėjo ar šio teismo pirmininko; 3) kad būtų paskirtas arba atleistas Aukščiausiojo Teismo teisėjas arba šio teismo pirmininkas, Respublikos Prezidentas privalo teikti Seimui atitinkamą asmenį paskirti arba atleisti, o galutinį sprendimą dėl Aukščiausiojo Teismo teisėjo ar šio teismo pirmininko paskyrimo arba atleidimo priima Seimas[1562].

Konstitucijos 84 straipsnio 11 punkto normos, nustatančios Respublikos Prezidento įgaliojimus skiriant ir atleidžiant teisėjus, yra susijusios su Konstitucijos 112 straipsnio 5 dalimi, kurioje nustatyta, kad dėl teisėjų paskyrimo, paaukštinimo, perkėlimo ar atleidimo iš pareigų Respublikos Prezidentui pataria speciali įstatymo numatyta teisėjų institucija[1563].

Teisėju skiriamas asmuo iki 65 metų. Asmuo, paskirtas teisėju, pradeda eiti pareigas tik po to, kai prisiekia jį paskyrusiems Seimui arba Respublikos Prezidentui būti ištikimas

[1562] Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 9 d. nutarimas. *Valstybės žinios*, 2006, Nr. 51-1894.
[1563] Konstitucinio Teismo 1999 m. gruodžio 21 d. nutarimas. *Valstybės žinios*, 1999, Nr. 109-3192.

Lietuvos Respublikai, vykdyti teisingumą tik pagal įstatymus, ginti žmogaus teises, laisves ir teisėtus interesus, visada būti sąžiningas, humaniškas, savo elgesiu nepakenkti teisėjo vardui. Prisiekęs jį paskyrusiems Seimui arba Respublikos Prezidentui, teisėjas įgyja visus teismų valdžios vykdytojo įgaliojimus. Teismų įstatyme nustatyta, kad atsiradus aplinkybėms, dėl kurių apylinkės teismo arba to teismo rūmų teisėjas ilgą laiką negalės eiti teisėjo pareigų, apylinkės teismo teisėjui keliamus reikalavimus atitinkantis asmuo gali būti skiriamas to apylinkės teismo arba to teismo rūmų teisėju dvejiems metams.

Paminėtina, kad atrenkant teisėjus pirmiausia skatinama vadinamoji „horizontalioji teisėjų karjera“, kai į atsilaisvinusią teisėjo vietą visų pirma turi teisę pretenduoti tie teisėjai, kurie pageidauja būti perkelti į kitą tos pačios pakopos teismą. Teisėjo perkėlimas į kitą teismą arba į kitus teismo rūmus reglamentuotas Teismų įstatymo 63 straipsnyje. Apylinkės teismo, apygardos administracinio teismo ar apygardos teismo teisėjas jo pageidavimu gali būti perkeltas teisėju į kitą tos pačios pakopos teismą arba į kitus to paties teismo, kurio teisėju jis paskirtas, rūmus, arba į kitos jurisdikcijos tos pačios pakopos teismą; teisėjas gali būti perkeltas į kitą tos pačios pakopos teismą arba į kitos jurisdikcijos tos pačios pakopos teismą praėjus ne mažiau kaip trejiems metams nuo paskyrimo į teisėjo pareigas arba nuo perkėlimo minėtais atvejais; teisėjas į kitus to paties teismo, kurio teisėju jis paskirtas, rūmus gali būti perkeltas, netaikant trejų metų termino (Teismų įstatymo 63 straipsnio 1 dalis) – šiais atvejais sprendžiant teisėjo perkėlimo į kitą teismą arba į kitus to paties teismo, kurio teisėju jis paskirtas, rūmus klausimą, netaikoma atranka, kuri taikoma skiriant teisėją.

Kai pagal įstatymą teismai likviduojami arba reorganizuojami ir po teismų reorganizavimo sumažinamas reorganizavime dalyvavusio teismo teisėjų skaičius, šių teismų teisėjai perkeliami į kitus tos pačios pakopos teismus arba jų sutikimu paskiriami į žemesnės pakopos teismus; teisėjai gali pareikšti pageidavimą būti perkeliami arba skiriami į atitinkamą teismą; tais atvejais, kai į vieną teisėjo vietą pageidauja būti perkelti arba į žemesnės pakopos teismą paskirti du ar daugiau teisėjų, sprendžiant perkėlimo ar paskyrimo klausimą, taikoma Teismų įstatyme nustatyta atrankos tvarka, kaip ir skiriant teisėju; atrankoje dalyvauja tik tie teisėjai, kurie pareiškė pageidavimą dėl perkėlimo ar paskyrimo į atitinkamą teismą (Teismų įstatymo 63 straipsnio 3 dalis).

Teisėjų tarybai konstatavus poreikį, apylinkės teismo, apygardos administracinio teismo ar apygardos teismo teisėjas jo sutikimu gali būti nuolat perkeltas teisėju į kitą tos pačios pakopos teismą arba į kitus to paties teismo, kurio teisėju jis paskirtas, rūmus, arba į kitos jurisdikcijos tos pačios pakopos teismą; jeigu šiuo atveju į vieną teisėjo vietą pageidauja būti perkelti du ar daugiau teisėjų, sprendžiant perkėlimo klausimą, taikoma tokia pat atranka kaip ir skiriant teisėju; atrankoje dalyvauja tik tie teisėjai, kurie pageidauja būti perkelti į kitą teismą arba į kitus to paties teismo, kurio teisėjais jie paskirti, rūmus (Teismų įstatymo 63 straipsnio 4 dalis).Teisėjų tarybai konstatavus esminį darbo krūvio skirtumą teismuose, apylinkės teismo, apygardos administracinio teismo ar apygardos teismo teisėjas gali būti be jo sutikimo nuolat perkeltas į kitą tos pačios pakopos arba į kitos jurisdikcijos tos pačios pakopos teismą, esantį toje pačioje gyvenamojoje vietovėje, ir kai nė vienas teisėjas nesutinka būti perkeltas Teismų įstatymo 63 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka; šiuo atveju perkeliamas mažiausią teisėjo darbo stažą turintis teisėjas iš teismo, kuriame nustatytas mažiausias darbo krūvis (Teismų įstatymo 63 straipsnio 5 dalis).

Teisėjo sutikimo dėl perkėlimo nereikia, kai dėl laikino pobūdžio priežasčių, truk-

dančių užtikrinti tinkamą teismo ar teismo rūmų funkcionavimą, Teisėjų taryba konstatuoja poreikį teisėją laikinai perkelti į kitą tos pačios pakopos teismą arba į kitus to paties teismo, kurio teisėju jis paskirtas, rūmus, arba į kitos jurisdikcijos tos pačios pakopos teismą; šiuo atveju perkelti teisėją galima ne ilgesniam kaip vienerių metų laikotarpiui ir ne dažniau kaip kartą per trejus metus (Teismų įstatymo 63 straipsnio 6 dalis); sprendžiant dėl teisėjo perkėlimo šiais atvejais, įvertinamas perkeliamo teisėjo darbo stažas, specializacija, šeiminė padėtis, atstumas nuo teisėjo gyvenamosios vietovės iki teismo ar teismo rūmų, į kuriuos teisėjas yra perkeliamas, teisėjo nuomonė ir argumentai dėl galimo perkėlimo, taip pat kitos esminės aplinkybės; Teismų įstatymo 63 straipsnio 6 dalyje numatytais atvejais teisėjas perkeliamas į kitą teismą arba į kitus to paties teismo, kurio teisėju jis paskirtas, rūmus laikantis Teismų įstatyme nustatytos teisėjų skyrimo į pareigas ir atleidimo iš pareigų tvarkos, netaikant Teismų įstatyme nustatytos atrankos, taikomos skiriant teisėju. Teisėjo sutikimas dėl perkėlimo būtinas, kai dėl laikino pobūdžio priežasčių, trukdančių užtikrinti tinkamą teismo ar teismo rūmų funkcionavimą, Teisėjų taryba konstatuoja poreikį apygardos teismo teisėją perkelti į apylinkės teismą, Lietuvos apeliacinio teismo teisėją – į apygardos teismą ir Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėją – į apygardos administracinį teismą ir Lietuvos apeliacinį teismą, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėją – į Lietuvos apeliacinį teismą ir Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą; šiuo atveju perkelti teisėją galima ne ilgesniam kaip vienerių metų laikotarpiui ir ne dažniau kaip kartą per trejus metus (Teismų įstatymo 63 straipsnio 7 dalis); Teismų įstatymo 63 straipsnio 7 dalyje numatytais atvejais teisėjas perkeliamas į kitą teismą arba į kitus to paties teismo, kurio teisėju jis paskirtas, rūmus laikantis Teismų įstatyme nustatytos teisėjų skyrimo į pareigas ir atleidimo iš pareigų tvarkos, netaikant Teismų įstatyme nustatytos atrankos, taikomos skiriant teisėju.

Apylinkės teismas susideda iš šio teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo[1564] ir kitų teisėjų, apygardos teismas – iš šio teismo pirmininko, skyrių – Civilinių bylų, ir Baudžiamųjų bylų – pirmininkų ir kitų teisėjų, Lietuvos apeliacinis teismas ir Lietuvos Aukščiausiasis Teismas – taip pat iš pirmininkų, minėtųjų skyrių pirmininkų ir kitų teisėjų. Pagal Teismų įstatymo nuostatas, apylinkių teismų, apygardos teismų pirmininkai ir jų pavaduotojai, Apeliacinio teismo pirmininkas ir skyriaus pirmininkas, Aukščiausiojo Teismo pirmininkas ir skyriaus pirmininkas skiriami penkeriems metams[1565]. Teisėjas į tas pačias – teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo ar skyriaus pirmininko – pareigas tame pačiame teisme gali būti skiriamas ne daugiau kaip dviem kadencijoms iš eilės. Po dviejų iš eilės kadencijų teisėjas į tas pačias – teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo ar skyriaus pirmininko – pareigas tame pačiame teisme gali būti skiriamas, jei po jo antros kadencijos pabaigos yra praėję ne mažiau kaip penkeri metai.

Konstitucinis Teismas yra nurodęs, kad pagal Konstituciją visų grandžių bendrosios kompetencijos, taip pat pagal Konstitucijos 111 straipsnio 2 dalį įsteigtų specializuotų teismų pirmininkai neturi jokių kitų įgaliojimų, išskyrus jiems, kaip atitinkamo teismo

[1564] Pagal Teismų įstatymo nuostatas, teismo pirmininko pavaduotojas gali būti skiriamas teisme, kuriame yra ne mažiau kaip dešimt teisėjų. Apylinkės teisme, kuriame yra daugiau kaip dvidešimt teisėjų, gali būti skiriami du pirmininko pavaduotojai.

[1565] Tokia, t. y. vienoda, visų teismų pirmininkų, pavaduotojų, skyrių pirmininkų kadencija buvo nustatyta 2007 m. balandžio 19 d. priėmus Teismų įstatymo 75, 76, 77, 79, 80 ir 81 straipsnių pakeitimo įstatymą. Pagal ankstesnį reguliavimą, Vyriausiojo administracinio teismo pirmininkas, pirmininko pavaduotojas, Apeliacinio teismo pirmininkas, skyriaus pirmininkas buvo skiriami šešeriems metams, Aukščiausiojo Teismo pirmininkas ir skyriaus pirmininkas buvo skiriami septyneriems metams.

teisėjams, turintiems vykdyti teisingumą – spręsti bylas, priskirtus įgaliojimus, taip pat jiems, kaip atitinkamų teismų – institucijų vadovams, iš Konstitucijos ir įstatymų kylančius įgaliojimus organizuoti atitinkamo teismo darbą[1566].

4. Bendrosios kompetencijos teismų teisėjų įgaliojimų pasibaigimas (atleidimas iš pareigų)

Teisėjų ir teismų nepriklausomumas, taip pat jų nešališkumas užtikrinamas, *inter alia*, teisėjo įgaliojimų trukmės neliečiamumo konstitucine garantija. Užtikrinant teisėjo įgaliojimų trukmės neliečiamumą, Konstitucijos 115 straipsnyje yra nustatyti atvejai, kada teisėjas gali būti atleistas iš pareigų; šiame Konstitucijos straipsnyje taip pat yra įtvirtinta, kad teisėjas gali būti atleistas iš pareigų įstatymo nustatyta tvarka[1567]. Taigi pagal Konstitucijos 115 straipsnį teisėjai atleidžiami iš pareigų šiais atvejais: 1) savo noru; 2) pasibaigus įgaliojimų laikui arba sulaukę įstatyme numatyto pensinio amžiaus; 3) dėl sveikatos būklės; 4) išrinkus į kitas pareigas arba su jų sutikimu perkėlus į kitą darbą; 5) kai savo poelgiu pažemino teisėjo vardą; 6) kai įsiteisėja juos apkaltinę teismų nuosprendžiai.

Pagal Konstitucijos 74 straipsnį, šiame straipsnyje nurodyti teisėjai gali būti pašalinti iš pareigų apkaltos proceso tvarka, kurią nustato Seimo statutas.

Konstitucijoje yra įtvirtintas baigtinis teisėjų atleidimo iš pareigų pagrindų sąrašas. Šis sąrašas negali būti išplėstas įstatymais ir kitais teisės aktais, o formuluotė „teisėjai atleidžiami įstatymo nustatyta tvarka“ reiškia, kad teisėjų atleidimo tvarkos privalo laikytis visi subjektai, kurie pagal Konstituciją ir Teismų įstatymą turi įgaliojimus spręsti teisėjų atleidimo iš pareigų klausimus arba Teismų įstatyme nustatytais būdais turi įgaliojimus dalyvauti sprendžiant teisėjų atleidimo iš pareigų klausimus. Konstitucinis Teismas yra pabrėžęs, jog teisėjui, kuris sąžiningai atlieka savo pareigas, Konstitucijos 115 straipsnyje yra garantuota, kad jis nebus atleistas iš pareigų kitais negu jame nustatytais pagrindais. Įgaliojimų trukmės neliečiamumo garantija yra svarbi tuo, jog teisėjas, kad ir kokios politinės jėgos būtų valdžioje, išlieka nepriklausomas, jis neverčiamas taikytis prie galimos politinių jėgų kaitos[1568]. Konstitucijos 115 straipsnyje įtvirtintas reikalavimas teisėjų atleidimo tvarką nustatyti įstatyme, aiškinamas Konstitucijos 111 straipsnio 4 dalies, pagal kurią teismų sudarymą ir kompetenciją nustato Teismų įstatymas, kontekste, reiškia, kad teisėjų atleidimo iš pareigų tvarka turi būti nustatyta ne bet kokiame, o būtent Teismų įstatyme[1569].

Konstitucinis Teismas konstatavo, jog Konstitucijos 115 straipsnyje nustatyti teisėjų atleidimo iš pareigų atvejai ir pagrindai[1570] skiriasi, *inter alia*, tuo, kad vieni iš jų (Konstitucijos 115 str. 2 p. numatyti teisėjų įgaliojimų laiko pasibaigimas arba įstatyme nustatyto pensinio amžiaus sulaukimas; Konstitucijos 115 str. 6 p. numatytas teisėją apkaltinusio teismo nuosprendžio įsiteisėjimas) yra susiję vien su objektyvaus pobūdžio fakto nustatymu (konstatavimu), o kiti (Konstitucijos 115 str. 1 p. numatytas atsistatydinimas – pra-

---

1566 Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 9 d. nutarimas. *Valstybės žinios,* 2006, Nr. 51-1894.

1567 Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 27 d. nutarimas. *Valstybės žinios*, 2006, Nr. 130-4910.

1568 *Ibidem.*

1569 Konstitucinio Teismo 2007 m. gruodžio 17 d. nutarimas. *Valstybės žinios*, 2007, 134-5427.

1570 Konstitucinis Teismas 2020 m. rugsėjo 2 d. nutarime (TAR, 2020-09-03, Nr. 18611) konstatavo, kad Konstitucijos 115, 116 straipsniuose nustatyti teisėjų atleidimo iš pareigų (įgaliojimų nutrūkimo) pagrindai taikytini ir teisėjus atleidžiant iš teismo pirmininko (ar teismo skyriaus pirmininko) pareigų.

šymas atleisti iš pareigų; Konstitucijos 115 str. 3 p. numatyta sveikatos būklė, neleidžianti jam atlikti teisėjo pareigų[1571]; Konstitucijos 115 str. 4 p. numatyti išrinkimas teisėjo sutikimu į kitas pareigas arba perkėlimas teisėjo sutikimu į kitą darbą[1572]; Konstitucijos 115 str. 5 p. numatytas poelgis, kuriuo buvo pažemintas teisėjo vardas), suponuoja ne tik atitinkamų faktų nustatymą (konstatavimą), bet ir jų vertinimą[1573].

Pagal Konstituciją, teisėjus iš pareigų atleidžia: Aukščiausiojo Teismo teisėjus, taip pat jo pirmininką – Seimas Respublikos Prezidento teikimu (Konstitucijos 112 str. 2 d.)[1574]; Apeliacinio teismo teisėjus, taip pat jo pirmininką – Respublikos Prezidentas Seimo pritarimu (Konstitucijos 112 str. 3 d.); apygardų ir apylinkių teismų teisėjus ir pirmininkus – Respublikos Prezidentas (Konstitucijos 112 str. 4 d.). Pagal Konstitucijos 112 straipsnio 5 dalį, dėl teisėjų atleidimo iš pareigų Respublikos Prezidentui pataria įstatymo numatyta teisėjų institucija[1575]. Konstitucinis Teismas yra nurodęs, kad Teismų įstatyme nustatydamas teisėjų atleidimo iš pareigų tvarką įstatymų leidėjas pagal Konstituciją turi tam tikrą diskreciją, tačiau nustatydamas šią tvarką įstatymų leidėjas negali, *inter alia*, paneigti ar suvaržyti Konstitucijoje įtvirtintų Respublikos Prezidento, Seimo, taip pat Konstitucijos 112 straipsnio 5 dalyje nurodytos specialios teisėjų institucijos konstitucinių įgaliojimų[1576].

Konstitucinis Teismas 2022 m. balandžio 22 d. nutarime[1577] konstatavo, kad Kons-

---

[1571] Pagal Teismų įstatymo 90 straipsnio 2 dalį, atleisti teisėją iš pareigų dėl sveikatos būklės galima tais atvejais, kai per vienerius metus teisėjas serga daugiau kaip šimtą dvidešimt kalendorinių dienų iš eilės arba daugiau kaip šimtą keturiasdešimt kalendorinių dienų per pastaruosius dvylika mėnesių, arba kai suserga nepagydoma ilgalaike liga, kliudančia jam eiti teisėjo pareigas.

[1572] Konstitucinis Teismas 2020 m. rugsėjo 2 d. nutarime (TAR, 2020-09-03, Nr. 18611) nurodė, kad iš Konstitucijos 115 straipsnio 4 punkto formuluotės kyla reikalavimas atleisti teisėją iš pareigų tik tuo atveju, kai yra įvykęs juridinis faktas – jo išrinkimas, taip pat ir paskyrimas, į kitas pareigas (taip pat ir į kitas pareigas tame pačiame teisme) ar perkėlimas jo sutikimu į kitą darbą. Kitaip tariant, pagal Konstitucijos 115 straipsnio 4 punktą teisėjo išrinkimas (paskyrimas) į kitas pareigas ar perkėlimas jo sutikimu į kitą darbą yra būtina sąlyga, kad būtų galima priimti sprendimą atleisti teisėją iš pareigų; Respublikos Prezidentas, teikdamas Seimui atleisti teisėją iš pareigų ar atleisdamas iš pareigų teisėją Konstitucijos 115 straipsnio 4 punkte nustatytu pagrindu, o Seimas – Respublikos Prezidento teikimu atleisdamas teisėją iš pareigų šiuo pagrindu, turi įsitikinti, kad teisėjas tikrai yra išrinktas (paskirtas) į kitas pareigas ar jo sutikimu perkeltas į kitą darbą. Kitoks Konstitucijos 115 straipsnio 4 punkto aiškinimas būtų nesuderinamas su Konstitucijoje įtvirtintu teisėjo nepriklausomumu.

[1573] Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 9 d. nutarimas. *Valstybės žinios*, 2006, Nr. 51-1894.

[1574] Šiame kontekste akcentuotina, kad Konstitucinis Teismas yra pabrėžęs, jog pagal Konstituciją Respublikos Prezidentas ir Seimas, *įgyvendindami Konstitucijos ir įstatymų jiems suteiktus įgaliojimus atleidžiant iš pareigų Aukščiausiojo Teismo teisėjus,* privalo *priimti teisėtus ir pagrįstus teisės aktus*. Konstitucinis Teismas pažymėjo, kad tai yra viena esminių Konstitucijoje įtvirtinto teisėjo nepriklausomumo garantijų.

[1575] Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 27 d. nutarimas. *Valstybės žinios*, 2006, Nr. 130-4910.

[1576] Konstitucinio Teismo 2007 m. sausio 16 d. nutarimas. *Valstybės žinios*, 2007, Nr. 7-287.

[1577] Konstitucinio Teismo 2022 m. balandžio 15 d. nutarimas (TAR, 2022-04-15, Nr. 7867). Šiame nutarime Konstitucinis Teismas konstatavo, kad ne kiekvienas teisėjo poelgis, kuriuo pažeminamas teisėjo vardas, savaime yra šiurkštus Konstitucijos pažeidimas; ne kiekvienu teisėjo poelgiu, kuriuo pažeminamas teisėjo vardas, savaime sulaužoma teisėjo priesaika. Pagal Konstituciją tik už šiurkštų Konstitucijos pažeidimą, priesaikos sulaužymą Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas ir teisėjai, Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkas ir teisėjai gali būti pašalinti iš pareigų apkaltos proceso tvarka. Respublikos Prezidento ir Seimo įgaliojimų dalyvauti formuojant teisminę valdžią, *inter alia* spręsti dėl teisėjo atleidimo iš pareigų Konstitucijos 115 straipsnio 5 punkte nustatytu pagrindu, nepaneigia ir nevaržo Seimo konstituciniai įgaliojimai spręsti, ar pagal Konstitucijos 74, 116 straipsnius Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Lietuvos apeliacinio teismo teisėjui už šiurkštų Konstitucijos pažeidimą, priesaikos sulaužymą inicijuoti apkaltos procesą. Ir atvirkščiai, Respublikos Prezidento teikimas Seimui atleisti iš pareigų Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėją arba pritarti Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo atleidimui iš pareigų, savo poelgiu paženminus teisėjo vardą, pagal Konstitucijos 115 straipsnio 5 punktą neužkerta kelio Seimui inicijuoti apkaltos procesą pagal Konstitucijos 74, 116 straipsnius ir pašalinti šį teisėją iš pareigų apkaltos proceso tvarka už šiurkštų Konstitucijos pažeidimą, priesaikos sulaužymą ar paaiškėjus, kad padarytas nusikaltimas. Taigi net ir tuo atveju, kai Respublikos Prezidentas, gavęs Konstitucijos 112 straipsnio 5 dalyje nurodytos specialios įstatymo numatytos teisėjų institucijos patarimą, kreipiasi į Seimą su teikimu pagal Konstitucijos 115 straipsnio 5 punktą atleisti Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėją iš pareigų, savo poelgiu paženminus teisėjo vardą (arba kreipiasi į Seimą dėl pritarimo atleisti iš pareigų Lietuvos

titucijos 115 straipsnio 5 punkte ir jos 74, 116 straipsniuose yra įtvirtinti atskiri, t. y. savarankiški, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkų ir teisėjų atleidimo iš pareigų pagrindai, kuriems esant atitinkamus įgaliojimus turinčios institucijos gali inicijuoti šių teismų teisėjų atleidimo (pašalinimo) iš pareigų skirtingas procedūras: pagal Konstitucijos 115 straipsnio 5 punktą Aukščiausiojo Teismo ar Apeliacinio teismo teisėjui, savo poelgiu pažeminusiam teisėjo vardą, taikyti griežčiausią drausminės atsakomybės priemonę – atleidimą iš pareigų, o pagal Konstitucijos 74, 116 straipsnius apkaltos proceso tvarka Aukščiausiojo Teismo ar Apeliacinio teismo teisėjui, šiurkščiai pažeidusiam Konstituciją arba sulaužiusiam priesaiką arba paaiškėjus, kad padarytas nusikaltimas, taikyti konstitucinę atsakomybę, kurią pritaikius jis gali būti pašalinamas iš pareigų. Tais atvejais, kai Lietuvos aukščiausiojo Teismo, Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo veiksmai gali būti vertinami ir kaip teisėjo vardą žeminantis poelgis, ir kaip galimas šiurkštus Konstitucijos pažeidimas, priesaikos sulaužymas, atsižvelgiant į tai, kad Konstitucijos 115 straipsnio 5 punkte ir jos 74, 116 straipsniuose yra įtvirtinti atskiri, t. y. savarankiški, Lietuvos aukščiausiojo Teismo, Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkų ir teisėjų atleidimo iš pareigų pagrindai, šių teisėjų įgaliojimai gali būti nutraukiami arba Konstitucijos 115 straipsnio 5 punkto pagrindu dėl to, kad teisėjas savo poelgiu pažemino teisėjo vardą, arba Konstitucijos 116 straipsnyje nurodytu pagrindu dėl to, kad teisėjas šiurkščiai pažeidė Konstituciją, sulaužė priesaiką.

Konstitucinis Teismas nurodė, kad pagal Konstituciją teisėjas, kaip ir bet kuris kitas asmuo, manantis, jog buvo nepagrįstai, neteisėtai atleistas iš darbo, turi teisę dėl savo pažeistos teisės kreiptis į teismą; ši jo teisė yra absoliuti, jos negalima apriboti arba paneigti[1578]. Teismų įstatyme nustatyta, kad teisėjas, nesutikdamas su atleidimu iš pareigų, turi teisę per vieną mėnesį nuo atleidimo dienos kreiptis į Vilniaus apygardos teismą (90 str. 9 d.).

5. Bendrosios kompetencijos teismų teisėjų įgaliojimų pratęsimas

Teismų įstatyme nustatyta, kad asmuo į teisėjo pareigas skiriamas iki 65 metų. Kai teisėjui sukanka 65 metai, jo įgaliojimai baigiasi. Jeigu teisėjo įgaliojimų laikas pasibaigia bylos nagrinėjimo metu, jo įgaliojimai gali būti pratęsiami tol, kol byla bus baigta nagrinėti arba jos nagrinėjimas bus atidėtas. Toks reguliavimas buvo nustatytas tik 2008 m. liepos 3 d. priėmus Teismų įstatymo pakeitimo įstatymą[1579], įgyvendinant Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 9 d. nutarimą, kuriame konstatuota, kad toks teisinis reguliavimas, kai yra numatyta galimybė pratęsti teisėjų įgaliojimus pasibaigus jų laikui gali sudaryti prielaidas kitiems asmenims bandyti daryti teisėjui tiesioginę ar netiesioginę įtaką, idant jis, siekdamas, kad jo įgaliojimai būtų pratęsti, priimtų tam tikrus sprendimus savo nagrinėjamose bylose; toks teisinis reguliavimas vertintinas kaip galintis teikti paskatą teisėjui bylas nagrinėti ir sprendimus jose priimti ne tik vadovaujantis įstatymu, kaip reikalauja Konstitucija (109 straipsnio 3 dalis), bet ir paisant to, kaip jo nagrinėjamose bylose

apeliacinio teismo teisėją, savo poelgiu pažeminus teisėjo vardą), Seimas, turėdamas pagrindo manyti, kad tokiu teisėjo poelgiu galėjo būti ne tik pažemintas teisėjo vardas, bet ir šiurkščiai pažeista Konstitucija, sulaužyta priesaika, turi įgaliojimus inicijuoti apkaltos procesą.

[1578] Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 27 d. nutarimas. *Valstybės žinios*, 2006, Nr. 130-4910.

[1579] Pagal ankstesnį reguliavimą, Aukščiausiojo Teismo, Apeliacinio teismo, apygardos teismo teisėjo, sulaukusio 65 metų, įgaliojimus jį paskyrusi institucija galėjo pratęsti tol, kol jam sukaks 70 metų.

priimti sprendimai atsilieps galimybei ateityje pratęsti jo įgaliojimus. Kitaip tariant, toks teisinis reguliavimas sudaro prielaidas teisėjui savo nagrinėjamose bylose priimti tokius sprendimus, kurie atitiks ne paties teisėjo, o kurių nors kitų asmenų teisingumo sampratą. Tačiau, pasak Konstitucinio Teismo, Konstitucija iš esmės neužkerta kelio tokiam įstatymo nustatomam teisiniam reguliavimui, kai teisėjas, nors pasibaigęs jo įgaliojimų laikas arba jis sulaukė įstatyme nustatyto pensinio amžiaus, dar kurį laiką gali eiti šias pareigas tol, kol bus baigtos nagrinėti tam tikros bylos (jose bus priimti baigiamieji sprendimai), kurios nebuvo baigtos nagrinėti tuo metu (tą dieną), kai pasibaigė to teisėjo įgaliojimų laikas arba jis sulaukė įstatyme nustatyto pensinio amžiaus. Konstitucinis Teismas nurodė, kad toks išimtinis teisinis reguliavimas būtų pateisinamas dėl to, kad priešingu atveju, t. y. nenustačius tokio teisinio reguliavimo, sulėtėtų atitinkamų bylų sprendimas – teisingumo vykdymas ir taip galėtų būti sudarytos prielaidos pakenkti asmenų teisėms ir teisėtiems interesams, pažeistos tam tikros konstitucinės vertybės; toks teisėjas turi būti atleistas, kai tik įvyks atitinkamas teisinis faktas, su kuriuo siejamas teisėjo įgaliojimų pratęsimas, – bus baigtos nagrinėti atitinkamos bylos. Konstitucinis Teismas pabrėžė, kad toks teisinis reguliavimas, kai yra numatyta galimybė pratęsti teisėjų įgaliojimus pasibaigus jų laikui, išskyrus pačios Konstitucijos leidžiamas išimtis, yra nesuderinamas su Konstitucijoje įtvirtintu teisėjo ir teismų nepriklausomumo principu, su Konstitucijos 109 straipsnio 2 dalimi, pagal kurią teisėjai ir teismai, vykdydami teisingumą, yra nepriklausomi, ir šio straipsnio 3 dalimi, kurioje nustatyta, kad teisėjai, nagrinėdami bylas, klauso įstatymo, su konstituciniu teisinės valstybės principu[1580].

Kiekvienu atveju dėl tokio išimtiniais atvejais leistino teisėjų įgaliojimų pratęsimo turi būti išleistas atitinkamas teisės aktas – Respublikos Prezidento dekretas arba (jeigu pratęsiami Aukščiausiojo Teismo teisėjo įgaliojimai) Seimo nutarimas. Kiekvienu atveju būtinas Konstitucijos 112 straipsnio 5 dalyje nurodytos specialios įstatymo numatytos teisėjų institucijos patarimas dėl įgaliojimų pratęsimo (o jeigu pratęsiami Apeliacinio teismo teisėjo įgaliojimai – ir Seimo pritarimas); toks minėtos specialios teisėjų institucijos patarimas pratęsti teisėjo įgaliojimus kartu reiškia ir jos patarimą atleisti teisėją, kai tik įvyks atitinkamas teisinis faktas – bus baigtos nagrinėti atitinkamos bylos. Taigi minėtos specialios teisėjų institucijos patarimas pratęsti įgaliojimus reiškia ir tai, kad teisėjo įgaliojimai turi būti nustatyta tvarka nutraukti, kai tik įvyksta atitinkamas teisinis faktas, su kuriuo siejamas teisėjo įgaliojimų pratęsimas, – baigiamos nagrinėti atitinkamos bylos. Įvykus šiam teisiniam faktui, su kuriuo siejamas teisėjo įgaliojimų pratęsimas, dėl teisėjo atleidimo pasibaigus įgaliojimų laikui arba sulaukus įstatyme nustatyto pensinio amžiaus, į Konstitucijos 112 straipsnio 5 dalyje nurodytą specialią įstatymo numatytą teisėjų instituciją Respublikos Prezidentui dar kartą kreiptis nebereikia (nes atitinkamas patarimas jau yra gautas)[1581].

Tuo metu, kai minėtos bylos dar nėra baigtos nagrinėti, tas teisėjas yra visavertis teisėjas: jis turi tuos pačius įgaliojimus vykdant teisingumą (spręsti bylas), kaip ir kiti atitinkamo teismo teisėjai, jo, kaip teisėjo, statusas nekinta, jam taikomi tie patys iš Konstitucijos kylantys veiklos suvaržymai, jis turi tą pačią atsakomybę, imunitetus, kaip ir kiti teisėjai ir kt. Taigi jis turi gauti tokį patį darbo krūvį (*inter alia*, dėl to, kad tame teisme teisėjo, turinčio atlikti svarbią konstitucinę funkciją – vykdyti teisingumą, vieta nėra laisva),

[1580] Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 9 d. nutarimas. *Valstybės žinios*, 2006, Nr. 51-1894.
[1581] *Ibidem*.

kaip ir kiti atitinkamo teismo teisėjai, ir jam turi būti mokamas toks pat atlyginimas, kaip ir kitiems atitinkamo teismo teisėjams, jis taip pat turi tas pačias socialines (materialines) garantijas, kurias turi atitinkamo teismo teisėjai. Kartu pabrėžtina, kad tokiam teisėjui, kurio įgaliojimai minėtu pagrindu pratęsti, nes tokią išimtį leidžia pati Konstitucija, tuo metu negali būti taikomos teisėjo socialinės (materialinės) garantijos, kurios nustatytos (ir taikomos) teisėjams nutrūkus jų įgaliojimams[1582].

Minėta konstituciškai pateisinama bendro konstitucinio draudimo pratęsti teisėjo įgaliojimus pasibaigus jų laikui arba teisėjui sulaukus pensinio amžiaus išimtis, pasak Konstitucinio Teismo, negali būti interpretuojama kaip reiškianti, esą kokiu nors panašiu pagrindu gali būti pratęsiami teismų pirmininkų ar skyrių pirmininkų įgaliojimai. Jeigu į minėtas pareigas teismo pirmininko, teismo skyriaus pirmininko ar kurias nors kitas administracines pareigas teismuose teisėjai buvo paskirti tam tikram įstatymų nustatytam laikui, šiam laikui pasibaigus jie turi būti atleidžiami iš pareigų, ir dėl to, kaip ir skiriant juos į tas pareigas, turi būti priimamas atitinkamas individualus teisės aktas. Taigi, kaip pabrėžė Konstitucinis Teismas, teismų pirmininkų, teismų skyrių pirmininkų, kitų administracines pareigas einančių teisėjų įgaliojimai negali būti pratęsti nei įstatymu, nei kokiu nors kitu bendrojo pobūdžio normas nustatančiu teisės aktu – tokie įgaliojimai apskritai negali būti pratęsti, nes pasibaigus įgaliojimų laikui jie nutrūksta (dėl to turi būti priimamas individualus teisės taikymo aktas), o tada įstatymų nustatyta tvarka turi būti iš naujo sprendžiama, ar to teismo pirmininku, teismo skyriaus pirmininku ar pan. turi būti skiriamas tas pats teisėjas ar kitas asmuo[1583].

[1582] Konstitucinio Teismo 2007 m. spalio 22 d. nutarimas. *Valstybės žinios,* 2007, Nr. 110-4511; 2009 m. gegužės 15 d. sprendimas. *Valstybės žinios*, 2009, Nr. 58-2251.

[1583] Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 9 d. nutarimas. *Valstybės žinios*, 2006, Nr. 51-1894.